VILKAVIŠKIO R. PILVIŠKIŲ „SANTAKOS“ GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – biudžetinė įstaiga Vilkaviškio r. Pilviškių „Santakos“ gimnazija, priklausanti bendrojo ugdymo mokyklų grupei, gimnazijų tipui. Įstaigos adresas – Vilniaus g. 2, Pilviškių mstl. LT 70488, Vilkaviškio r. sav., tel./faks. 8 (342) 67792, el.paštas rastine@pilviskiai.lm.lt, internetinės svetainės adresas www.pilviskiai.lm.lt. Gali veikti iki 6 ikimokyklinio amžiaus ugdymo grupių.

2. Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo projektu, Vaiko gerovės politikos koncepcija.

3. Ikimokyklinio ugdymo programoje kūrybiškai siejamos humanistinė, egzistencialistinė, fenomenologinė, rekonstruktyvistinė ir progresyvistinė idėjos.

4. Įstaigoje gali būti ugdoma iki 115 ikimokyklinio amžiaus vaikų.

5. Įstaigoje grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžių, todėl programoje pirmiausia orientuojamasi į svarbiausius atitinkamo amžiaus tarpsnio vaikų poreikius bei gebėjimus. Programoje vaikų amžius siejamas su pasiekimų žingsniais: 1–3 žingsnis – 2–3 metų amžiaus vaikai, 4–6 žingsnis – 4–5 metų amžiaus vaikai:

5.1. 2–3 metų amžiaus vaikams dar labai trūksta savarankiškumo, nors šio amžiaus vaikai viską bando daryti patys ir trokšta būti savarankiškais. Šio amžiaus vaiko emocinės būsenos ir nuotaikos labai kontrastingos, greitai keičiasi. Vystantis vaizduotei, turi įvairių baimių. Vaikas jau supranta savo jausmus, geba juos pavadinti. Bet kitų jausmus dažnai tapatina su savaisiais. Šiame amžiuje vaikai išgyvena pasitikėjimo – nepasitikėjimo krizę. Sėkmingas jos įveikimas labai priklauso nuo šio amžiaus vaikams parodyto dėmesio, saugios ir artimos namams aplinkos. 2–3 metų amžiaus vaikai išmoksta dainuoti atskirus skiemenis atitinkama intonacija, atlieka judesius pagal kontrastingą muziką. Sugeba atlikti elementarius ritminius judesius;

5.2. 3–4 metų amžiaus vaikai yra labai energingi, bet dėmesį sukaupia neilgam, dažnai keičia veiklą. Vaikai smalsūs, dažnai užduoda klausimą „Kas čia?“. Šio amžiaus vaikai gali trykšti džiaugsmu, meile ir tuo pat metu gali būti grubūs. Vaikai stengiasi susigaudyti juos supančiame pasaulyje, bet jiems dar sunku atskirti fantaziją nuo tikrovės. Šio amžiaus vaikai lengvai prisitaiko prie pokyčių aplinkoje. Auklėtoja dažnai tampa pirmuoju, šeimai nepriklausančiu, asmeniu prie kurio vaikas prisiriša. Vaikai aktyviai bendrauja su vienmečiais, bando dalintis žaislais. Domisi daiktais, jų paskirtimi. Vaikų veikla įgauna tikslingą poveikį. Šio amžiaus vaikai mėgsta daug kalbėti, klausinėti. Kalba suprantamai, bet daro daug klaidų. Neretai jie garsiai šnekasi su savimi žaisdami, vartoja daug mažybinių žodžių. Vaikai išmoksta ir deklamuoja trumpus vieno posmo eilėraščius. Šio amžiaus vaikai jau nori viską daryti patys: plautis rankas, rengtis, autis ir panašiai, nors tai jiems ne visada sekasi. Nepavykus, prašo pagalbos. Mėgsta piešti kreidelėmis, pieštukais, flomasteriais, tapo teptukais. Geba kirpti žirklėmis tiesiomis linijomis. Stato statinius iš kaladėlių, smėlio. Vaikai susidomėję klausosi dainų, emocingai jas suvokia. Skiria skirtingo aukštumo tembro garsus. Sugeba išlaikyti dainavimą intonaciją. Atlieka ritmiškus judesius pagal muziką;

5.3. 4–5 metų amžiaus vaikai geba paprašyti pagalbos iš suaugusiųjų, vaikų ir draugų. Jie turi poreikį bendrauti, mokosi laikytis taisyklių, bet aklai nepaklūsta joms. Ieško sutarimo su suaugusiais ir vaikais. Bando būti paslaugūs, siūlydami savo pagalbą kitiems. Iškilus konfliktinei situacijai, siekia save apginti, pateisinti. Šio amžiaus vaikai dar palyginti trumpai gali sutelkti dėmesį, bet susidomėję gali susikaupti ir ilgesnį laiką. Vaikai geba apibendrinti vieną ar kita veiklą, žaidimo situaciją. Šio amžiaus vaikai turi daug energijos, gali be pertrūkio mankštintis. Mėgsta važinėti dviračiais, paspirtukais, žiemą – rogutėmis ar slidėmis. Vaikai geba grupuoti, klasifikuoti, lyginti daiktus pagal vieną savybę. Vaikai yra labai smalsūs, dažnai klausinėja, mėgsta

eksperimentuoti, tyrinėti daiktus. Šiame amžiuje vaikai geba reaguoti į meninį kūrinių turinį (dainos, iliustracijos, pasakos), skiria pagrindinių muzikos instrumentų garsus, įsimena dainas ir jų melodijas, gali ritmiškai judėti. Piešia ir tapo naudodami įvairias priemones. Bando įsiminti eilėraščius ir dainas. Kerpa žirklėmis nesudėtingas figūras. Nori būti savarankiškais, o nepasisekus kreipiasi pagalbos į vyresniuosius. Vaikai emocingai reaguoja į muziką, skiria kontrastingas muzikinių kūrinių nuotaikas (linksmą, ramią), atpažįsta girdėtas dainas, pjeses, pasakas, žino jų pavadinimus. Skiria muzikos instrumentų tembrą, prisiderina prie auklėtojos balso. Noriai dainuoja savarankiškai. Geba ritmingai judėti orientuodamiesi į muziką, jos tempą, dinamiką;

5.4. daugelis 5–6 metų amžiaus vaikų yra pakankamai judrūs, mėgsta žaisti judrius, sportinius žaidimus, važinėti dviračiais, paspirtukais. 5–6 metų amžiaus vaikai mėgsta bendrauti ir žaisti grupelėmis su bendraamžiais, bet dažniausiai renkasi tos pačios lyties draugus. Jiems patinka žaisti, bet žaisdami nori laimėti, todėl neretai keičia taisykles savo naudai. Šio amžiaus vaikams jau pavyksta ilgiau susikaupti. Nesunkiai prisitaiko prie darželio dienotvarkės. Supranta ateities įvykių laiką. Vaikams patinka žinojimas ir veiklos nuoseklumas visos dienos eigoje, savimi rūpinasi beveik savarankiškai (prausiasi, rengiasi, tvarkosi...). Vaikai atlieka įpareigojimus ir pavestas užduotis, domisi grožine, pažintine literatūra, TV laidomis, kompiuteriniais žaidimais. Taip pat domisi nežinomų žodžių reikšmėmis, įvairiais simboliais (skaičiais, raidėmis), noriai klausosi pasakų, mokosi eilėraščių. Vaikai domisi praeities ir ateities įvykiais, bando juos palyginti. Šio amžiaus vaikai geba pastebėti muzikinių kūrinių ritmą. Skiria muzikos instrumentų tembrus, įsimena dainas, jų melodijas. Skiria muzikos skambėjimo jėgą, ritmiškai juda ir geba intonuoti.

6. Įstaigoje kuriama saugi, estetiška, pritaikyta vaikų poreikiams aplinka, kurioje vaikai jaučiasi saugūs, pasitikintys vieni kitais. Ugdymo metodai ir būdai parenkami atsižvelgiant į ugdymo tikslus ir uždavinius, vaikų amžių, gebėjimus ir poreikius. Visa įstaigos bendruomenė bendromis pastangomis atsižvelgia į vaikų poreikius, vaiko asmenybę, amžiaus tarpsnių psichologiją, sveikatos ypatumus.

7. Įstaigoje dirba 2 aukštąjį universitetinį, 2 aukštąjį neuniversitetinį, 6 aukštesnįjį išsilavinimą turintys pedagogai, nuolat siekiantys tobulinti pedagoginę kompetenciją, jaučiantys atsakomybę už ugdymo rezultatus ir profesinį tobulėjimą. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams pagalbą teikia socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, psichologas. Muzikos valandėles organizuoja meninio ugdymo pedagogas.

8. Vaikų ugdymo procese akcentuojami esminiai pedagogo veiklos principai ir uždaviniai:

8.1. kurti žaidybinę aplinką – paruošti saugią vietą veiklai, parinkti priemones, žaislus;

8.2. skatinti vaikus žaisti, žaisti kartu su jais;

8.3. įsiklausyti į vaikų siūlomą žaidimų tematiką, padėti pasirinkti žaislus, žaidimus;

8.4. ieškoti vaikų veiklai motyvavimo priemonių;

8.5. savo pavyzdžiu rodyti kaip bendrauti: pasisveikinti, padėkoti, paprašyti, pagirti, atsiprašyti;

8.6. inspiruoti (pasiūlyti idėją, sudominti trumpalaikiais ir ilgalaikiais gamtos stebėjimais, sukurti probleminę situaciją, paskaityti literatūros kūrinį, paprašyti vaikų pagalbos ir kt.) vaikų veiklą mažomis grupelėmis;

8.7. taikyti vaikų veikloje informacines technologijas;

8.8. supažindinti vaikus su įvairiais ugdymosi būdais, skatinti vaikus rinktis ir išbandyti įvairias priemones, eksperimentuoti;

8.9. organizuoti judrius ir ramius žaidimus, estafetes, varžytuves, sporto, sveikatinimo pramogas, akcijas;

8.10. sužadinti vaiko kūrybiškumą;

8.11. rengti kartu su vaikais vaikų darbelių parodėles.

9. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas. Įstaiga įsikūrusi gražiame gamtos kampelyje – miestelį juosia Višakio ir Pilvės upeliai. Per miestelį teka Šešupė, į kurią įteka Pilvės upelis. Šis reginys atsiveria nuo tilto miestelio centre. Miestelis turtingas ne tik upėmis ir upeliais, jame yra ir labai daug žalumos. Pilviškių seniūnijoje nuo seno saugoma ir puoselėjama lietuvybė, lietuvių kalba, tautiškumas, todėl įstaigoje kuriamas ir turtinamas etno kampelis, kuriame kaupiami tautiškumą skatinantys, į lietuvybės šaknis skatinantys atsigręžti eksponatai. Pedagogai vaikams

pasakoja apie Pilviškių miestelio išskirtumą, supažindina su gražiausiomis vietovėmis. Atsižvelgdama į lietuvybės puoselėjimą įstaiga puoselėja lietuviškas tradicijas ir kasmet organizuoja Kalėdų, Užgavėnių, Velykų, Kaziuko muges. Įstaiga švenčia ir kitas kasmetines tradicines šventes: Mokslo ir žinių dieną, Rudenėlio, Vaikų gynimo, šeimos šventes. Bendraujama ir bendradarbiaujama su kitomis ugdymo įstaigomis: Kybartų mokykla – darželiu „Ąžuoliukas“, Kazlų Rūdos sav. Antanavo pagrindine mokykla, socialiniais partneriais: Pilviškių miestelio bendruomene, Vilkaviškio kultūros centru, Pilviškių Švč. Trejybės bažnyčia. Organizuojamos išvykos į miestelio biblioteką, ambulatoriją, seniūniją. Vykstama į ekskursijas, edukacines išvykas.

10. Įstaigoje pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai, tėvų poreikiai, susiję su vaiko ugdymu. Atsižvelgiant į tėvų ir jų vaikų poreikius įstaigoje sudaromos sąlygos visapusiškam vaiko ugdymui(si), kad būtų tenkinami specialieji ir išskirtinių gebėjimų turinčių vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba, tinkamai organizuojama vaikų priežiūra ir maitinimas, užtikrinamas vaiko saugumas ir sveikata. Siekiama, kad vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) dalyvautų ugdymo procese ir taptų aktyviais bendruomenės nariais. Bendradarbiavimas grindžiamas pozityviomis nuostatomis: tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu.

II SKYRIUS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

11. Numatyti ikimokyklinio ugdymo(si) principai iš esmės apsprendžia ugdymosi kryptingumą, padeda išsikelti uždavinius, parinkti ugdymo turinį, metodus, priemones, kurti aplinką ir organizuoti ugdymo procesą.

12. Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama humaniškumo, demokratiškumo, sveikatingumo, individualumo, specifiškumo, integralumo, atsinaujinimo, tikslingumo, socialinio – kultūrinio kryptingumo, tęstinumo, įvairovės bei nacionalumo principais:

12.1. **Nacionalumo principas** – ugdomas savo krašto patriotas, gebantis remtis krašto tradicijomis, besirūpinantis tapatybės išsaugojimu, savo krašto etniškai įvairia kultūros tradicija.

12.2. **Humaniškumo – demokratiškumo principas** – gerbti vaiką kaip asmenybę, suteikti jam sąlygas ir galimybes elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį, laisvę ir teisę rinktis, išreiškiant savo norus, poreikius, pageidavimus, sumanymus, kūrybiškumą. Šeimos ir įstaigos sąveika grindžiama tėvų ir auklėtojų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu, tėvų pedagoginiu švietimu. Vaikams sudaroma galimybė kritiškai mąstyti, rinktis sau įdomią veiklą, elgtis savarankiškai**.**

12.3. **Sveikatingumo – individualumo principas** – laiduoti saugią aplinką, ugdyti nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, pratinti saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.

12.4. **Integralumo – atsinaujinimo principas** – sudaryti sąlygas skirtingų kompetencijų integracijai į įvairias ugdymo(si) sritis. Įžvelgti kiekvieno vaiko maksimalių galimybių ir gebėjimų ribas ir garantuoti tolesnę sėkmingą jų plėtotę.

12.5. **Socialinio – kultūrinio kryptingumo – įvairovės principas** – ugdymosi turinį orientuoti į vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) reikalingų socialinių, kultūrinių gebėjimų plėtrą. Ugdyme taikyti formų įvairovę, sudaryti sąlygas plėtoti gebėjimus ir kompetencijas.

12.6. **Tęstinumo principas –** laiduoti kokybiškai tinkamą perėjimą nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymosi ikimokyklinėje įstaigoje, o vėliau – prie ugdymo(si) priešmokyklinėje grupėje. Sudaryti nenutrūkstamo ugdomojo proceso prielaidas vaikui pereinant iš vieno amžiaus raidos tarpsnio į kitą.

12.7. **Individualizavimo** – ugdyme vadovautis kiekvieno vaiko asmenybės pažinimu, ugdymo(si) poreikių pripažinimu, numatant veiklas ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis ir tobulėti; padėti vaikui jaustis visaverte asmenybe, atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualius poreikius, interesus, galimybes, juos išryškinti bei atskleisti.

12.8. **Tautiškumo** principas – padėti vaikui perimti tautos kultūros tradicijas papročius, siejant tai su bendra ugdymo kultūra, išlaikant harmoniją su bendrosiomis vertybėmis ir integruojant į kasdieninį vaiko gyvenimą.

13. Bendradarbiavimo su tėvais (globėjais, rūpintojais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formos:

13.1. individualūs pokalbiai;
13.2. susirinkimai grupėse;
13.3. bendri tėvų susirinkimai;
13.4. atvirų durų dienos;
13.5. informacinės lentos;
13.6. informaciniai lankstinukai;
13.7. apklausos;
13.8. padėkos;
13.9. pasiūlymų–pagageidavimų dėžutės;
13.10. telefoniniai skambučiai, žinutės;
13.11. elektroniniai laiškai;
13.12. bendri projektai, renginiai, parodos.

III SKYRIUS
TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

14. **Ikimokyklinio ugdymo programos tikslas** – kuriant saugią ir sveiką ugdomąją aplinką, puoselėjant mokymosi kultūros ir darnaus vystymosi idėjas, bendradarbiaujant su šeima, padėti vaikui tenkinti prigimtinius, pažintinius, socialinius, saviraiškos, kultūros, etninius poreikius, saugoti ir stiprinti fizinę bei psichinę sveikatą, siekti visapusiško vaiko ugdymo(si).

15. **Ikimokyklinio ugdymo programos uždaviniai:**

15.1. Kartu su vaikais ir jų tėvais, vietos bendruomene kurti patrauklią, funkcionalią saugią, vaiko poreikius atitinkančią aplinką.

15.2. Ugdyti vaiko socialinio, pažinimo, komunikavimo, meninius, sveikatos saugojimo įgūdžius, gebėjimą reikšti savo mintis, jausmus bei skatinti vaiko poveikį ugdymo(si) aplinkai.

15.3. Ieškoti įvairių sveikatos ugdymo būdų ir priemonių, taikyti savitus metodus, stiprinti psichinę ir fizinę sveikatą.

15.4. Bendradarbiauti su vietos bendruomene ir šeima, įtraukiant į ugdomąją veiklą, bendrus projektus.

15.5. Sudaryti visapusiškas sąlygas saviraiškai ir savirealizacijai, integruotai ugdant visas vaiko kompetencijas, skatinti praktinę jų išraišką.

15.6. Plėtoti socialinius ryšius, garantuoti tėvams kokybišką paslaugą, užtikrinti ikimokyklinuko ugdymo(si) tęstinumą.

15.7. Skleisti vaiko fizinę, protinę, emocinę ir socialinę galias, siekti žaismės ugdomajame procese.

15.8. Turtinti vaikų patyrimą per sąlytį su gamta, aplinkiniu pasauliu, ugdyti ekologinį supratingumą, plėtoti gamtosaugos patirtį.

15.9. Vertinant vaiko pažangą stiprinti savosios vertės pajutimą, skatinti saviraišką, poreikį tobulėti.

IV SKYRIUS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

16. Ugdymo turinys – orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą. Ugdymo(si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį: planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą ir pan.

17. Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą, pedagogai naudoja šiuos ugdymo metodus:

17.1. **žaidybinis metodas** – skatina vaikų teigiamas emocijas, padedantis formuotis socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukoncentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą;

17.2. **vaizdinis metodas** – nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;

17.3. **praktinis metodas** – vaikams padeda per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;

17.4. **žodinis metodas** (pasakojimas, pokalbis) – suteikia galimybę perduoti informaciją;

17.5. **kūrybinis metodas** – sudarantis sąlygas vaikams reikšti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų;

17.6. **eksperimentinis metodas** – tai ugdymas atrandant. Jis leidžia ugdytiniams jaustis saugiai, padeda geriau suprasti ir kontroliuoti kintančias aplinkybes, tenkina lankstumo besimainančiame pasaulyje reikmes;

17.7. **projektinis metodas** – šio metodo taikymas padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą, atsižvelgiant į platesnį grupės ar mokyklos poreikį.

18. Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą, pedagogai naudoja šias ugdymo(si) priemones:

18.1. **vaizdinės** ugdymo(si) priemonės (žemėlapiai, plakatai, tautinio, gamtosauginio, meninio turinio atributika ir kt.);

18.2. priemonės **pažintinei** veiklai (žmonių buities, profesijų atributai, žaislai, transporto priemonės, įrankių rinkiniai, eismo ženklai, gyvūnų, paukščių figūrėlės ir kt.);

18.3. priemonės **kalbos ugdymui** (enciklopedijos, paveikslai, žurnalai, vaikiškos knygelės, pratybos, pasakų įrašai ir kt.);

18.4. priemonės **žaidimų ir kūrybos** priemonės bei medžiagos – žaidimai ir žaislai socialinių įgūdžių raidai (siužetiniai, konstrukciniai, techniniai žaislai ir kt.);

18.5. priemonės **meniniam ugdymui** (tapymui, lipdymui, muzikavimui, vaidybai, instrumentai, ir kt.);

18.6. priemonės **judesiui** (kamuoliai, šokdynės, lankai, sportinis inventorius ir kt.); **įranga** (magnetinės lentos, kamštinės lentos, kilimėliai, kilimai, sekcijos, lentynos, spintelės ir kt.);

18.7. **informacinės** priemonės (kompiuteriniai didaktiniai žaidimai, mokomoji programinė, techninė įranga, metodinė medžiaga, informacinės ir vaizdinės priemonės).

19. Sudarant ugdymo turinį atsižvelgiama į „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo" (2014) rekomendacijas. Ugdymo turinys išdėstytas 5 kompetencijų srityse (komunikacinės, pažinimo, sveikatos saugojimo, socialinės, meninės). Kiekviena kompetencija ugdoma orientuojantis į esminius gebėjimus, nuostatas ir vaiko patirtį. Per jas atskleidžiama 18 vaiko ugdymo(si) sričių. Kiekvieną kompetenciją sudaro pagrindinės ir integruojamos ugdymosi sritys.

20. Ugdymo turinys 1,5–3 metų amžiaus vaikams.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Poreikis atpažinti ir įvardinti savo artimiausios aplinkos daiktus. Suvokti savo šeimą. Žaisti greta kitų vaikų ir su kitais vaikais.	Žaidimai „ Kas kur gyvena?" „Kieno čia namelis?" Pokalbiai, bendradarbiavimas su šeimomis, stebėjimai, išvykos.	Stalo didaktiniai žaidimai, siužetiniai žaislai, atributika, žyminti profesijas, lėlių drabužėliai pagal sezoniškumą; maisto gaminimo priemonės – žaisliniai puodai, šaukštai, arbatinukai; lėlės, vežimėliai.
Nusiteikęs žinoti savo, šeimos narių vardus. Nori bandyti bendrauti su draugais ir suaugusiaisiais, reikšti savo jausmus, emocijas. Nori elgtis tinkamai tam tikrose	Savęs ir draugų stebėjimas bei lyginimas veidrodyje. Žaidimas pojūčių lavinimui „Paliesk ir sužinosi". Emocinis intelekto žaidimas „Linksmas – liūdnas".	Emocijų veideliai, minkšti žaislai, minkštos pagalvėlės, lėlės, lėlių drabužėliai, paveikslėliai, knygutės apie žmones, jų nuotaikas.

Turinys	Metodas	Priemonės
situacijose.	Pokalbiai apie gerą elgesį.	
Bandyti skirti sąvokas mažai ir daug.	Didaktiniai žaidimai „Surask tiek, kiek yra“ „Uždėk tiek, kiek nupiešta“, „Sumauk tiek, kiek parodyta“.	Žaislai maustymui ir lyginimui (daugiau, mažiau). Plakatai.
Bandyti dėlioti daiktus, rikiuoti į eilę, bandyti skaičiuoti. Suprasti, ką reiškia padalinti daiktus po lygiai.	Pirštukų žaidimai. Skaičiuoti savo metus, žaislus, daiktus.	Žaislai, juostelės, paveikslėliai. Audio – video medžiaga „Pirštukų žaidimai“.
Spalvų pažinimo poreikis. Pratintis suvokti tamsos ir šviesos sąvokas.	Dėlioja paveikslėlius panaudojant geometrines formas. Žaidžia spalvų žaidimą: „Surask tokios pat spalvos“. Žaidžia žaidimą „Diena – naktis“.	Spalvų kortelės, spalvoti flomasteriai, paveikslėliai, plakatai. Geometrinių formų trafaretai.
Pradėti vartoti palyginamąsias sąvokas: sunkus – lengvas, storas – plonas, toks pat, kitoks, vienodi, skiriasi ir panašiai. Bandyti suprasti mažėjančią daiktų seką (didelis, mažesnis, mažas).	Didaktinis žaidimas „Surask didžiausią, mažesnį, mažiausią bokštą“. Ieško ir suranda paslėptą daiktą, bando įvertinti kas sunkus – lengvas. Matuoja savo ūgį.	Kaladėlės, įvairūs konstruktoriai, žiedai maustymui. Įvairūs žaislai lyginimui, stalo žaidimai. Ūgio matuoklė, žymekliai. Žaislai.

MENINĖ KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Muzika ir šokis		
Dainuoja įvairių garsų trumpas daineles. Kartu su muzikos pedagogu ritmiškai groja muzikos instrumentais. Šoka ratelius, liaudies muzikos žaidimus mėgdžiodamas judesius. Bando emocingai išreikšti, reaguoti į dainų garsus, vaidinimo veikėjus, dailės kūrinių objektus.	Muzikos klausymas, dainavimas, grojimas, šokimas, muzikiniai žaidimai, ritmo, judesių atkartojimas.	Nesudėtingi muzikiniai instrumentai (barškučiai, būgnelis), muzikinis centras muzikos klausymui, gamtiniai „muzikos instrumentai“ – akmenėliai, lazdelės, buteliai su vandeniu, skarelės, skraistės, juostelės šokiui. Kompiuteris, barškučiai, trikampiai, varpeliai, skudučiai, būgneliai, metalofonai, muzikiniai žaislai.
Dailė		
Poreikis piešti, nusiteikęs naujiems dailės potyriams.	Tyrinėdamas dailės medžiagas ir priemones intuityviai atranda skirtingus veikimo su jomis būdus (brauko pirštais, varvina dažus, maigo tešlą).	Dailės priemonės: guašas, akvarelė, kreidelės, pastelė, balta ir spalvota kreida, pilki ir spalvoti pieštukai, teptukai.
Domisi naujais daiktais, vaizdais, garsais, judesiais išgaunamais piešiant, tapant, lipdant.	Stebėjimas Tyrinėjimas Žaidimas Kūrybinė veikla Pokalbiai	Molis, plastilinas, modelinas, pagaliukai, spalvotas popierius, kartonas, plastikas, klijai. Antspaudavimo priemonės, formelės.

Turinys	Metodas	Priemonės
	Pasakų kūrimas Pirščiukų žaidimai	

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Poreikis piešti vertikalias ir horizontalias linijas.	Žaidžia linijomis piešimo lape, spalvina paveikslėlius, apžiūrinėja, aptaria.	Paveikslėliai, knygutės, spalvinimo paveikslėliai, trafaretai.
Pavadinti matomus paveikslėlius, daiktus. Nusiteikti kalbėti, bendrauti trumpais sakiniais.	Varto knygeles ir klausinėja „Kas čia?“. Paveikslėlių, knygelių stebėjimas, bendravimas, deklamavimas, klausymas, dalyvavimas šventėse.	Magnetinė lenta, spalvinimo knygelės, flomasteriai, knygelės, žurnalai, paveikslėliai apie daržoves, vaisius, žaislus, indus, naminius gyvulius ir jų jauniklius, baldus, drabužius, vaiko šeimos nuotraukos, pagalvėlės, lėlės.
Atsakyti vienu ar keliais žodžiais į užduotus klausimus.	Žaidžia žaidimus: „Atspėk, kas čia?“, „Pirštukų pasakėlės“ , „Pasakyk ką matai“.	Pirštininės lėlės, stalo žaidimai, loto, pasakų ir eilėraščių knygelės.
Bandyti pasakyti savo vardą su suaugusiojo pagalba, pradeda vartoti žodelius „ aš“, “mano“.	Varsto raištelius, varto knygeles, domisi. Bando įvardinti tai, ką mato paveikslėlyje: „Kas čia“, „Čia mano“. Žaidžia žodžių žaidimus : „Pakartok“, „Pasakyk gražų žodį“. Tylos pertraukėlės. Burnytės ir liežuvėlio mankštelės.	Audio – video įrašai. Knygelės, paveikslėliai, plakatai, stalo žaidimai, žaislai smulkiąjai motorikai.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Nori būti savarankiškas.	Stebėjimas, pasivaikščiojimas, vaidmeniniai žaidimai.	Žaislai, asmeniniai daiktai.
Nusiteikęs įgyti higieninius įgūdžius.	Atlieka įvairias užduotis padedant auklėtojai, Rengia, šukuoja, prausia lėles.	Valymo priemonės (skudurėliai, kempinėlės muilas, rankšluostis, šukos. Higieniniai reikmenys.
Noras judėti, sportuoti žaisti judrius žaidimus.	Pėdsakų ieškojimas smėlyje, sniege. Judrieji žaidimai: „Paukštelis be namelių“, „Kamuoliukų lietus“, „Pataikyk į vartus“.	Čiuožimo kalneliai, kamuoliai, kamuoliai šokinėjimui, tuneliai, žaislai, skarelės, lankai, gimnastikos suoleliai. „Paukštelis be namelių“ (lankai). „Kamuoliukų lietus“ (spalvoti kamuoliukai). „Pataikyk į vartus (Kėgliai, kamuoliai).
Įvairių galimybių poreikis: viso	Judrieji žaidimai.	Virvutės, smėlio maišeliai,

Turinys	Metodas	Priemonės
kūno ir rankų, riešo, atskirų pirštų raumenų lavinimui.		žaislai.
Noras lavinti naujai įgytus įgūdžius, skatinti įvaldyti vis naujus judėjimo būdus, gerų emocijų palaikymas.	Žaidimai: „ Sukasi saulytė“, “Atspėk kas čia?“, „Pavyk draugą“.	Spalvų ratas, žaislai, smulkus sportinis inventorius (maži kamuoliukai, skarelės, kaspinėliai).

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Noras domėtis ir tyrinėti aplinką, žinomoje erdvėje (grupėje, darželio teritorijoje).	Pokalbiai, stebėjimai, pasivaikščiojimai, atradimai.	Gyvūnų, paukščių paveikslėliai, žaislai, medžiagos įvairiems darbeliams, padidinamieji stiklai.
Ugdytis pažinimo gebėjimus, skatinant vaiko smalsumą.	Stebėjimas, padrąsinimas, pagyrimas.	Žmonių buities, profesijų plakatai, apranga, įvairios natūralios priemonės, gamtinė medžiaga: akmenėliai, kaštonai, gilės, lapeliai.
Nusiteikęs tyrinėti įvairias medžiagas, augalų, gyvūnų, oro, vandens ir kitus aplinkos pasikeitimus.	Stebėjimas, pokalbis, manipuliavimas daiktais, žaislais.	Smėlio ir vandens kampelis (kibirėlis, įvairios formelės, puodeliai, laistytuvai, grabštukai, šiaudeliai žaidimams su vandeniu).
Palaikyti ir skatinti natūralų domėjimąsi savimi ir aplinkiniu pasauliu. Pastebėti išskirtinius daiktus ir kitų objektų savybes.	Individualus bendravimas. Paveikslėlių, knygelių žiūrėjimas, žaidimai.	Spalvotos kaladėlės, dėžutės, gėlių, gyvūnų, gyvulių loto, stalo žaidimai.

21. Ugdymo turinys 3–6 metų vaikams.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Turinys	Metodas	Priemonės
Nusiteikęs tinkamai reikšti ir valdyti savo jausmus.	Žaidimai „Jausmų veidrodis“, Vaidmeniniai žaidimai. Teatrinis etiudas. Neigiamų jausmų išraiška daile, vaidinimu. Grupinė veikla „Jausmų valdymas“.	Emocijų veideliai. Užduočių lapai. Loto. Stalo žaidimai. Pirštininės lėlės., karūnėlės.
Nori būti geru, tinkamai elgtis.	Pasakų klausymas, veikėjų poelgių aptarimas. Pagyrimas, skatinimas. Pokalbiai apie gerą elgesį. Animacinių filmukų žiūrėjimas,	Animaciniai filmukai (per televizorių), pasakų knygelės. Stalo žaidimai. Plakatai.
Polinkis save vertinti teigiamai.	Vaiko įgyto gebėjimo pastebėjimas ir įvardijimas. Padrąsinimas. Suteikiama papildoma galimybė atlikti mėgstamus darbelius, padėti ruošiant stalą pietums.	Priemonės įvairių darbelių atlikimui. Stalo įrankiai.

Turinys	Metodas	Priemonės
Polinkis būti pastebėtu.	Iniciatyvumo, atkaklumo skatinimo žaidimai. Vaikų koncertai grupėje, įstaigoje ir už jos ribų. Spontaniškas žaidimų ir dainelių improvizavimas.	Kompaktiniai diskai su dainelių įrašais. Teatriniai rūbai. Širmos. Dekoracijos.
Polinkis mylėti tėvus, artimuosius.	Vaikų meno projektas, skirtas šeimos šventei. Dovanėlių mamai, tėčiui gaminimas. Veikla tėvams kartu su vaikais grupėje. Dailės užduotys tėvams kartu su vaikais namuose. „Arbatos popietė“ vaikams, tėvams, bendruomenei.	Dailės priemonės. Arbatžolės. Vaikų kepiniai. Kompaktiniai diskai su dainelių įrašais. Teatriniai rūbai. Širmos. Dekoracijos.
Tautinio tapatumo jausmo ir tradicijų raiškos polinkis.	Žaidimai, lopšinės, liaudies dainos, šokiai, instrumentinė muzika, rateliai, pasakos su dainuojamaisiais intarpais. Skaičiuotės, erzinimai, pamėgdžiojimai. Kalendorinių, tautinių, valstybinių švenčių šventimas.	Lietuvos žemėlapis, Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas, gaublys, socialinio turinio vaikiškos knygos, žurnalai. Įvairūs stalo žaidimai, siužetiniai žaislai.
Polinkis mylėti gamtą.	Pokalbiai apie augalus, gyvūnus. Pasivaikščiojimai gamtoje, išvykos į mini zoologijos, botanikos sodus. Pokalbiai apie gyvūnų gyvenimą laisvėje ir nelaisvėje. Pokalbiai apie tinkamą ir netinkamą elgesį gamtoje.	Albumai, segtuvai, plakatai, nuotraukos su gamtos, gyvūnų nuotraukomis. Video medžiaga apie gamtą. Pasakos, padavimai, patarlės.

MENINĖ KOMPETENCIJA

Turinys	Metodai	Priemonės
	Dailė	
Spontaniškas saviraiškas poreikis.	Laisva saviraiška dailės priemonėmis kiekvieną dieną. Vaikų ir auklėtojos pasiūlytos idėjos.	Popierius, guašas, akvarelė.
Nori daryti dailės darbus čia ir dabar iš esamų medžiagų, priemonių.	Mišri dailės technika. Konstravimas.	Gamtinės medžiaga. Antrinės žaliavos. Dailės priemonės.
Poreikis fantazuoti, įsivaizduoti, savitai kurti.	Vaizduotės lavinimo pratimas „Pasivaikščiojimas po paveikslą“.	Paveikslai, plakatai.
Naujų įspūdžių poreikis kuriant netradicinėje aplinkoje.	Dailės raiška ant netradicinių paviršių. Dailės priemonių ir medžiagų pasirinkimas.	Grindinys, sniegas, žolė, polietileno plėvelė, audinys, stiklas ir kt. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirinktos įvairios medžiagos.
Nusiteikęs prasmingai veikti.	Dailės projektai.	Vaikas savarankiškai pasirenka norimas medžiagas ir priemones.

Turinys	Metodai	Priemonės
Nori bendrauti ir bendradarbiauti dailės procese.	Dailės raiška didelio formato plokštumoje. Darbas dviese, grupelėje, grupėje. Pagalbos kitiems skatinimas.	Didelio ir mažo formato vatmano lapai. Meninės raiškos priemonės.
Nusiteikęs tausoti dailės priemones ir medžiagas, saugiai su jomis elgtis.	Elgesio taisyklės dailės raiškoje. Savidrausmės skatinimas. Dailės priemonių, medžiagų, darbo vietos savarankiškas tvarkymasis.	Dailės priemonės.
Muzika		
Muzikos garsų klausymasis	Klausosi įvairios muzikos, muzikinių garsų, geba išgirsti, juos tyrinėja.	Muzikos garsų, kūrinių įrašai; garsai gamtoje.
Dainavimas	Dainuoja unisonu solo, su visa grupe, su instrumentiniu pritarimu.	Geba laisvai išreikšti save spontanišku dainavimu, išmėgina savo balso galimybes.
Tautiškumo puoselėjimas	Jaučia liaudies muzikos grožį, savitumą, domisi autentiškais instrumentais, jų skambesiu, bando atlikti liaudies dainas.	Klausosi liaudies kūrybos įvariuose įrašuose, koncertuose.
Gamtos garsai	Klausosi aplinkos garsų, gamtos reiškinių, geba pamėgdžioti.	Garso dinaminiai, tylos žaidimai. Audio ir vaizdo priemonė „Aplinkos, gamtos garsai“.
Muzikavimas	Poreikis muzikuot: niūniuoti (mormorando), mušti ritmą, groti įvairiais muzikos instumentais.	Judesių ir muzikos ritmo derinimo pratimai.
Kūno perkusija	Garsų išgavimas pirštais, rankomis, kojomis, kalbos aparatu, visu kūnu.	Muzikavimas savo kūnu.
Muzikiniai žaidimai	Muzikiniai žaidimai. Stalo muzikiniai žaidimai. Muzikinės mįslės.	Pirštukų žaidimai. Ritminės natų kortelės. Muzikinių stalo žaidimų rinkiniai.
Kūryba, improvizavimas	Laisva kūryba įvairiais, pasirinktais muzikos instrumentais; dainų kūrimas. Imitacinis grojimas muzikos instrumentais.	Tradiciniai ir netradiciniai muzikos instrumentai.
Polinkis muzikuoti viešai.	Vaikų koncertinė veikla konkursuose, koncertuose, spektakliuose.	Vieši pasirodymai įstaigoje ir už jos ribų.
Šokis		
Judėjimas skambant muzikai.	Pratybos, lavinančios judesius: ėjimas, bėgimas, spyruokliavimas, šuoliukai, siūbavimas. Šokių elementai.	Muzikos įrašai, arba instrumentinis muzikavimas gyvai.
Poreikis mėgdžioti šokio judesius.	Pedagogo rodomi judesiai.	Muzikinis fonas.
Šokimas su partneriu	Kūrybinės užduotys (individualios, poroje, grupėse). Šokio kompozicijos kūrimas. Laisva improvizacija.	Skraistės, kaspinai, juostelės, skarelės.

Turinys	Metodai	Priemonės
Taisyklingi judesiai	Šokis pagal duotą temą. Šokis poroje veidrodiniu būdu.	Garso įrašai.
Muzikos klausymasis šokant	Pratybos, lavinančios ritmo pojūtį ir muzikalumą. Ritminiai žaidimai.	Gyva muzika. Kokybiški muzikos įrašai. Klasikinė, liaudies, lengvoji muzika.

SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodai	Priemonės
Nusiteikęs įgyti tinkamus valgymo įgūdžius.	Skatinimas tinkamai elgtis prie stalo (pasakyti „skanaus“, „ačiū“). Savarankiškai ir tvarkingai valgo, susitvarko stalą.	Stalo serviravimo įrankiai ir priemonės.
Nusiteikęs sveikai maitintis.	Pokalbiai apie sveiką mitybą. Sveikos mitybos projektai.	Sveiko maisto piramidė. Stendai.
Nusiteikęs įgyti kūno švaros, geros savijautos, aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžius.	Pokalbiai apie higieną, aprangą įvairiu metų laiku. Asmens higiena (plaunasi rankas, naudojasi tualetu, savarankiškai rengiasi).	Tvarkos ir savitvarkos taisyklės grupėje. Higienos priemonės.
Poreikis nusiraminti, pailsėti.	Pratimai, žaidimai raminančios muzikos fone. Pratimas „Minutės pertraukėlė“. Atsipalaidavimo pratimai, žaidimai neutralioje aplinkoje.	Stalo žaidimai. Nusiraminimo žaislai.
Nusiteikęs įgyti saugaus elgesio įgūdžius.	Žaidimai, pasakojimai apie saugų elgesį kieme, gatvėje, namie, su nepažįstamais žmonėmis. Projektas „Saugus kelias namo“. Kritinių situacijų (gaisras, potvynis) aptarimas.	Eismo taisyklių loto. Plakatai saugaus eismo įgūdžiams įgyti. Stalo žaidimai. Garso, vaizdo įrašai (DVD, CD, USB laikmenose, internete).
Naujų įspūdžių poreikis aktyviai veikiant.	Judri veikla, žaidimai netradicinėje aplinkoje.	Netradicinės priemonės (kaštonai, kempinėlės, akmenėliai, batų raišteliai, buteliukai su smėliu ir pan.)..
Poreikis judėti, žaisti.	Judrieji, sporto žaidimai, estafetės. Mankštos pratimai ir žaidimai.	Kamuoliai, lankai, lazdos, virvutės ir pan. Smulkiosios motorikos priemonės.
Nori būti sveikas, stiprus.	Taisyklingos kūno laikysenos lavinimo pratimai, žaidimai. Atsipalaidavimo ir taisyklingo kvėpavimo žaidimai, pratimai. Pokalbiai apie grūdinimąsi. Mankštos pratimai, stiprinantys įvairias kūno raumenų grupes, koreguojantys judesio ir padėties sutrikimus. Veikla gryname ore.	Plakatai, video medžiaga, sportinis inventorius.
Nori varžytis,	Sporto turnyrai (futbolo, šaškių,	Lauko aikštynas, sporto salė,

Turinys	Metodai	Priemonės
lenktyniauti.	krepšinio, kvadrato,). Estafetės, komandiniai žaidimai. Pokalbiai apie laimėjimą ir pralaimėjimą.	kamuoliai, lankai, lazdos ir kt.
Poreikis patirti judėjimo džiaugsmą.	Sporto šventės, pramogos. Sporto projektai.	Balansiniai dviračiai, paspirtukai, pritaikyta sportuoti avalynė ir apranga.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodai	Priemonės
Bendravimas gimtąja kalba.	Savarankiškas pasakų sekimas. Žaidimas „Pokalbis telefonu“.	Knygelės, plakatai, video medžiaga, paveikslėliai.
Klausytis, išgirsti ir įvardinti aplinkos, gamtos garsus.	Pratimai „Tylos minutė“, „Garsų dėžutės“, „Atpažink muzikos instrumentą“.	Muzikos įrašai. Muzikos instrumentai.
Klausytis, išgirsti, ištarti kalbos garsus.	Pratimas „Atpažink raidę pagal garsą“. Pratimas „Įgarsink raidę“. Žaidimas „Minkštas-kietas“. Žaidimas „Raidžių kamuoliukai“.	Raidžių kortelės, loto, žaislai, kamuoliukai.
Klausytis kalbančiojo.	Pratimai „Pakelk ranką“, „Kalbam po vieną“. Klausymasis kitų nepertraukiant.	Audio įrašai, taisyklių kortelės.
Klausytis skaitomų tekstų, dainų.	Pedagogės skaitomos pasakos, istorijos, eilėraščiai.	Knygos, plakatai.
Kalbėti mintyse, garsiai.	Artikuliaciniai pratimai „Pakartok skiemenį“, „Kuris skiemuo kitoks?“ Smulkioji tautosaka, pasakėlės. Lūpų ir liežuvio mankštelė.	Vaikiškos knygelės, video medžiaga , žaislai.
Įgimtas noras bendrauti žodžiais: kalbėti, klausinėti, pasakoti.	Pokalbių valandėlės. Pasakojimas pagal siužetinius paveikslėlius, jų serijas. Žodinė vaikų kūryba (istorijos, pasakos, eilėraščiai, mįslės). Pasakos kūrimas ratu.	Popierinės lėlės, žaislai, paveikslėliai, plakatai, knygelės.
Integruotos veiklos polinkis (žodžio, judesio, garso, vaizdo raiška).	Piešimas, tapymas ant veidrodžio, stiklo. Raidžių, skaičių išraiška judesiu. Integruotos veiklos metodas: „Vaizdas-garsas“, „Garsas-judesys“, „Vaizdas-judesys“.	Veidrodis, stiklas, dailės priemonės, šviesos stalas.
Polinkis mėgdžioti rašmenis.	Smulkiosios motorikos lavinimo pratimai ir užduotys. Raidžių ir skaičių „piešimas ore“.	Raidžių, žodžių kortelės, knygelės, loto, stalo žaidimai.
Knygų skaitymas.	Knygų vaikams, albumų, enciklopedijų vartymas, „skaitymas“. Pasakų sekimas, įrašų klausymas. Knygos sandaros nagrinėjimas, aptarimas. Knygelių kūrimas su pedagogais ir tėvais.	Knygelės, dailės priemonės, audio – video medžiaga.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Turinys	Metodai	Priemonės
Nori pažinti save.	Pasakojimai: „Kai buvau mažas“, „Kuo būsiu užaugęs“.	Šeimos albumai, stalo žaidimai, plakatai, vaikų enciklopedija.
Nusiteikęs save vertinti teigiamai.	„Ryto ratas“ pasisakymai apie save. Vaiko vardo užrašai grupės aplinkoje. Gimtadienio šventimas.	Vardų kortelės, gimtadienio atributika.
Nori pažinti savo kūną, jo galias.	Savęs palyginimas su draugais (pagal ūgį, išvaizdą). Pirštų, delnų, pėdų atspaudų darymas. Judrieji žaidimai kūno dalims pažinti.	Plakatai, ūgio matuoklė, svarstyklės, veidrodis. Kinetinis smėlis, modelinas.
Nusiteikęs domėtis savo emocijomis, jausmais.	Pokalbis, dialogas. Savęs stebėjimas veidrodyje.	Didaktinė priemonė „Nuotaikų veidukai“, veidrodis, loto žaidimai.
Poreikis pažinti savo lytiškumą, domėtis kitos lyties ypatumais.	Pokalbiai apie vyriškumą, moteriškumą. Individualūs pokalbiai. Savo, draugo kūno kontūrų, pėdų apibrėžimas.	Enciklopedijos, knygos apie žmogų, plakatai.
Poreikis pažinti tautos papročius, tradicijas.	Viktorinos. Amatų dienelės. Tarmių vakaronės. Kalendorinės šventės.	Knygutės apie Lietuvą, kalendorius, dailės priemonės.
Poreikis pažinti aplinką išgyvenant pažinimo džiaugsmą.	Pasivaikščiojimai, išvykos, ekskursijos. Stebėjimai, pokalbiai, aptarimai. Pojūčių lavinimo pratimai.	Stalo žaidimai, kryžiažodžiai, padidinimo stiklas, video – audio medžiaga.
Nori pažinti gyvąją ir negyvąją gamtą, jos reiškinius.	Pokalbiai, viktorinos. Ekologinio ugdymo projektai. Vaikų dailės parodos. Grupės „Metų laikų kalendoriaus“ kūrimas.	Gamtos garsų įrašai. Plakatai gamtos pažinimui. Video peržiūros apie gamtą, dailės priemonės. .
Nusiteikęs skaičiuoti, matuoti.	Priežasties-pasekmės nagrinėjimo pratybos. Aplinkos daiktų lyginimas su geometrinėmis figūromis. Probleminiai klausimai.	Domino, loto žaidimai. Konstruktoriai. Liniuote, matavimo juosta, rulete.Geometrinės figūros. Matavimo indai. Smėlio laikrodis. Vaikų enciklopedijos.
Nori mokytis.	Pokalbiai, užduočių atlikimas, žaidimai.	Žaislai, plakatai, stalo žaidimai, knygelės, enciklopedijos, užduočių lapai, audio – video medžiaga.
Nori pažinti techniką, informacines technologijas.	Informacinių technologijų taikymas. Video medžiagos žiūrėjimas ir analizavimas.	Konstruktoriai, žaislai, kompiuteris, audio – video medžiaga.
Nusiteikęs pats įveikti iškilusius sunkumus.	Stebėjimas. Skatinimas pačiam vaikui įveikti sunkumus. Pagalba vaikui, pačiam sprendžiant	Įvairios užduotys, stalo dėlionės.

Turinys	Metodai	Priemonės
	problemą.	

22. Rekomenduojamos temos kasdienei veiklai:
22.1. 2–3 metų amžiaus vaikams:

RUGSĖJIS „Susipažinkim – aš naujasis grupės narys“ „Mūsų grupė“ „Saugus eismas – ne juokai – žino tai visi vaikai“ .„Aš ir draugai“ „Mano pasakėlės“	SPALIS „Spalvų pasaulis“ „Piešiu, spalvinu, rudenėlį kalbinu“ „Derliaus dovanos“ „Mano mašinėlės“ „Aš turiu galvytę vieną...“
LAPKRITIS „Drabužėlių pilna spinta“ „Vienas ir daug” „Mano žaisliuko gimtadienis” „Margaspalvės mano knygelės“	GRUODIS „Mielas mano gyvūnėlis“ „Kodėl man sako NE?“ „Kalėdos – stebuklų metas“ „Linksma, gera ir smagu su Kalėdų seneliu“
SAUSIS „Mano namai namučiai“ „Uti-ti-ti šalta“ „Gyvūnėliai žiemą“ „Žiemos pasakėlės“ „Draugą nelaimėje pažinsi“	VASARIS „Sniego senį pastatysim“ „Augu sveikas ir stiprus“ „Mano kaladėlės“ „Kur gyvena Pasakėlės“ „Šalta žiema šalin eina, jau pavasaris ateina“
KOVAS „Gurgu gurgu į Kaziuko turgų“ „Kas miške gyvena?“ „Parduotuvėje buvau“ „Mažieji mano atradimai“ „Žemė – mūsų namai“	BALANDIS „Moku apkabinti, paglostyti, užjausti“ „Kiškis dažo kiaušinius“ „Aš gydau lėlytę“ „Nubrauk man, mama, ašarėlę“
GEGUŽĖ „Aš jau didelis esu, pats aunuosi batukus“ „Myliu mamytę“ „Spalvotos mano dienelės“ „Žiedų karalystė“ „Visi ką nors dirba“	
PAPILDOMOS TEMOS „Margaspalvės mano knygelės“ „Gyvūnėliai, kurie gyvena greta mūsų“ „Mano gražiausia pasakėlė“	

22.2. 3–4 metų amžiaus vaikams:

RUGSĖJIS „Į darželį atėjau“ „Saugaus eismo savaitė“ „Mano grupės draugai“ „Mus supantys daiktai“ „Krenta medžio lapas – rudenėli labas“ „Visi mes mėgstam žaisti”	SPALIS „Muilas geras ir naudingas, muilas švarai reikalingas“ „Mano kūnas“ „Kas namelyje gyvena?“ „Daržovių ir vaisių kraitelė“ „Per balutę tekšt patekšt“ „Aš noriu pats viską išbandyti“ „Išskrendantys paukščiai“
LAPKRITIS „Seku seku pasaką” „Esu gamtos dalis“ „Daiktai mano gyvenime“ „Gerų žodžių ir šiltų jausmų savaitė“ „Diena – naktis“ „Noriu augti sveikas“	GRUODIS „Spalvų karuselė“ „Gyvūnai ruošiasi žiemoti“ „Sveika, balta žiemuže!“ „Noriu būti patrauklus“ „Aš domiuosi mane supančių daiktų pasauliu“ „Kalėdų senelio belaukiant“
SAUSIS „Trys Karaliai atkeliavo“ „Šalta žiemužė žvėrelius ir paukštelius skriaudžia“ „Graži mūsų šeimynėlė“ „Mus kalbina knygos lapeliai“	VASARIS „Mano gimtasis miestelis“ „Mes – Lietuvos vaikai“ „Vienas ir daug“ „Mažieji statybininkai“ „Sportuosi – būsi sveikas“ „Žiema mums taria – viso gero!“
KOVAS „Mažieji amatininkai – Kaziuko mugė“ „Pirmyn į fantazijos šalį...“ „Gandrai, gandrai ga–ga–ga“ „Kelionių sūkury – smagu draugų būry“ „Šalta žiema, bėk iš kiemo“	BALANDIS „Mes už švarią Lietuvą“ „Gyvybės ratas“ „Ei, Velyke, labas rytas“ „Kiek darbelių, kiek darbų“ „Mano dantukai bus gražūs ir sveiki“ „Žirklės, peiliai ir degtukai, ne mažų vaikų žaisliukai“
GEGUŽĖ „Didelis – mažas“ „Vaikystės spalvos “ „Jums tėveliai dovanoju“ „Pavasarinių žiedų užburti“ „Aš ir žaisliukai“ „Sėjame, sodiname, auginame“	

PAPILDOMOS TEMOS „Aš mergytė, aš berniukas“ „Mano knygelės“ „Mus kalbina knygos lapeliai“ „Valgyk uogas ir vaisius,būsi sveikas ir stiprus“ „Gyvūnų pasaulis“

22.3. 4–5 metų amžiaus vaikams:

RUGSĖJIS „Aš ir nauji mano draugai“ „Dėdės šviesoforo pamokymai“ „Raidelių ir skaičių šalyje“ „Mano šeima“ „Kelionė į pasakų šalį“ „Mano teisės ir pareigos“	SPALIS „Spalvų paletė“ „Tinginio valgoma verkia duonelė...“ „Gyvūnai žalioje gimtinėje“ „Aš – ruduo, aš vyras rimtas. Štai gėrybių visas šimtas...“ „Miško takeliu“
LAPKRITIS „Pagalvokim, pamąstykim, gal žinau, kas tai“ „Matuoju, sveriu, lyginu, grupuoju“ „Peilis, žirklės ir degtukai – ne mažų vaikų žaisliukai.“ „Draugą nelaimėje pažinsi“ „Lietaus lašelio kelionė“ „Dangaus debesėliai žydri, o žemėj mes esam maži“	GRUODIS „Iš močiutės kraičių skrynios“ „Metų laikai“ „Naktis naktelė, diena dienelė“ „Norime būti sveiki, augti dideli“ „Žiemos žaidimai“ „Kalėdų senelio belaukiant“
SAUSIS „Trys karaliai atkeliavo“ „Vitaminai – mano draugai“ „Metų laikų kaita“ „Gerumo niekada nėra per daug“ „Mano šeima“ „Saulė, mėnulis, žvaigždės“	VASARIS „Mano dantukai bus gražūs ir sveiki“ „Lietuva – tai mano gimtoji šalelė“ „Visi ką nors dirbame“ „Šalta žiema šalin eina, jau pavasaris ateina“ „Laikrodis, termometras, svarstyklės“
KOVAS „Kaziuko mugė“ „Mano gimtasis miestelis Pilviškiai“ „Daug knygelių aš turiu, ir mažų, ir didelių“ „Margučių raštai“ „Mes – artistai“ „Mano šeima“ „Augu ir keičiuosi“	BALANDIS „Parskridai – pragydai“ „Augu ir keičiuosi“ „Mūsų kiemas nuostabus ir švarus“ „Nuspalvinkim vaikystę visom vaivorykštės spalvom“ „Į žemę kris sėklelė, iš jos išaugs gėlelė“

GEGUŽĖ „Pražydo pievos ir laukai“ „Šeimos šventė“ „Aš – vaikas. Aš – žmogus“. „Drąsūs, stiprūs, vikrūs“ „Saulė, vanduo, oras“ „Žemės diena“
PAPILDOMOS TEMOS „Jei tu kitoks, jei tau sunku, aš nesityčioju, aš ištiesiu pagalbos ranką“ „Kūrybiniai darbai kieme“ „Visi drauge kuriame pasaką” „Skaičių ratas“ „Žemė – gyvybės planeta“ „Gamta – visų namai“ „Mano dantukai“

V SKYRIUS
UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

23. Vaiko pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus ir daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vaiko pažanga ir pasiekimai stebimi ir fiksuojami remiantis Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis, kuriose išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų. Pasiekimai vertinami du kartus per metus (rugsėjį ir gegužę).

24. Ugdymo pasiekimų vertinimo vykdytojai ir dalyviai: vaikai, tėvai, pedagogai.

25. Vaiko pasiekimai vertinami vadovaujantis šiais vertinimo kriterijais:

25.1. vaikas vertinamas ir pagal atskirų ugdymo sričių pasiekimus, atsižvelgiant į penkias kompetencijose: pažinimo, socialinę, komunikavimo, meninę ir sveikatos;

25.2. vertinant atsižvelgiama ne į vaiko nesėkmės, o jo daromą pažangą;

25.3. vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų, užtikrinamas jų laikymo saugumas.

26. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai ir būdai: stebėjimas, pokalbiai su vaiku natūralioje kasdieninėje aplinkoje, vaiko veiklos ir kūrybos produktų analizė, vaiko kalbos bei veiklos garso bei vaizdo įrašai, esant poreikiui – atskiros ugdymo srities tyrimai, pokalbiai su vaiko tėvais.

27. Vertinimo medžiaga kaupiama individualiuose vaikų pasiekimų aplankuose. Juose kaupiami vaiko veiklos pėdsakai: dailės, kūrybiniai darbeliai, samprotavimai, rašytinės kalbos pavyzdžiai, pedagogų ar kitų ugdytojų atsiliepimai apie vaiko daromą pažangą, nuotraukos, kitas įvairių formų vaiko veiklos fiksavimas.

28. Vertinimo rezultatai aptariami individualiai pokalbiuose su tėvais, ikimokyklinio ugdymo pedagogais, metodinės grupės susirinkimuose, Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose.

29. Pedagogų tarybos posėdžiuose pedagogai pateikia bendrą informaciją apie grupės pasiekimus, siejant juos su grupės ugdymo tikslais ir uždaviniais, bei numatant ateities perspektyvą ir žingsnius.

VI SKYRIUS
NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

30. Dodge D. T., Rudick Sh., Berke K. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika, 2008.

31. Dodge D. T., Colker L. J., Heroman C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika, 2007.

32. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627.

33. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras, 2015.

34. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras, 2014.

35. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija.

36. Katinienė A. Vaiko muzikinės kultūros ugdymas darželyje. Vilnius: Kronta, 1998.

37. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2006.

38. Monkevičienė O. ir kt. Ankstyvojo ugdymo vadovas: tėvams, globėjams, pedagogams: vaikas iki trejų metų. Vilnius: VšĮ „Minklės leidyba“, 2001.

39. Monkevičienė O. ir kt. vaikų brandumas mokyklai. Vilnius: Leidybos centras, 1996.